Total Pages 02 PKC/PG/IS/SAN-101/15

2015

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 101

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. अधः समुद्धृतेषु यथाभिमतं मन्त्रद्वयमृषिच्छन्दोदेवतानिर्देशपुरःसरं सायणदिशा संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च साधु व्याख्यायताम्-- ***6×2***

(a) अग्ने यं यज्ञमध्वरं विश्वतः परिभूरसि ।
स इद्देवेषु गच्छति ।।

(b) नासदासीन्नो सदासीत्तदानीं नासीद्रजो नो व्योमा परोयत् ।
किमावरीवः कुह कस्य शर्मन्नम्भः किमासीद्गहनं गभीरम् ।।

(c) तस्माद्विराटजायत
विराजो अधि पुरुषः ।
स जातो अत्यरिच्यत
पश्चाद्भूमिमथो पुरः ।।

(Turn Over)

(d) कालो अश्वो वहति सप्तरश्मिः
सहस्राक्षो अजरो भूरिरेताः ।
तमारोहन्ति कवयो विपश्चित-
स्तस्य चक्रा भुवनानि विश्वा ।।

(e) सत्यं बृहदृतमुग्रं दीक्षा तपो
ब्रह्म यज्ञः पृथिवीं धारयन्ति ।
सा नो भूतस्य भव्यस्य पत्न्युरुं
लोकं पृथिवी नः कृणोतु ।।

2. अधस्तनयोरेकतरस्य भाष्यवचनस्याशयः संस्कृतभाषामाश्रित्य देवनागरीलिप्या स्फुटीक्रियताम्--- **6**

(a) अग्निमीले इति सूक्तं प्रातरनुवाक आग्नेये क्रतौ विनियुक्तम् ।

(b) वायव्ये तृचे प्रथमा ग्रहस्यैन्द्रवायवस्यैका पुरोनु**S**वाक्या ।

3. अधःस्थेषु यथेच्छं पदद्वयस्य साधनप्रक्रिया संस्कृतभाषया प्रदर्शनीया--- **2X2**

(a) एमसि **(b)** रत्नधातमम् **(c)** अश्नवत् **(d)** उरूची

4. कालसूक्तस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्यताम् । **8**

अथवा

शिवशङ्कल्पसूक्तानुसारं मनसः स्वरूपं प्रतिपाद्यताम् । **10**

5. शुनःशेपोपाख्यानं कस्मिन् ब्राह्मणभागान्तर्गतम् ? आख्यानस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्यताम् ।

अथवा

अधस्तनयोः द्वयोः व्याख्यानं देवनागरीलिप्या करणीयम्-

5x5

(a) कलिः शयानो भवति, संजिहानस्तु द्वापरः।
उत्तिष्ठंस्त्रेता भवति, कृतं संपद्यते चरंश्चरैवेति ।।

(b) तस्य वा एतस्य ब्रह्मयज्ञस्य चत्वारो वषट्काराः ।